

V.U. Stefaan Van der Auwera, Waversebaan 66, 3001 Heverlee
Afgiftekantoor 3000 Leuven 1 — P4A9093

PB-PP | B-2/2384
BELGIE(N)-BELGIQUE

Driemaandelijkse

Tijdingen

jaargang 46 nr 4

oktober – december 2015

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw
Regionale milieu- en natuurvereniging
Waversebaan 66, 3001 Heverlee

Colofon

Tijdingen is het driemaandelijkse tijdschrift van de regionale natuur- en milieuvereniging Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw. VHM vecht sinds 1969 voor het landschap, de natuur en het leefmilieu in het Dijleland en ver daarbuiten. Daartoe heeft ze een werking ontplooid over vele domeinen: natuureducatie (educatieve projecten, bosklassen, lezingen), natuurbeheer, opleiding natuurgidsen, wandelingen enz. VHM treedt ook op tegen milieudelicten en onderhoudt nauwe contacten met beleidsmakers om de negatieve impact op de natuur te voorkomen of te minimaliseren. Met dit tijdschrift en onze website willen we de leden op de hoogte houden van onze activiteiten. Tintelen uw vingers om mee te helpen, neem dan zeker contact op met ons infocentrum!

infocentrum@vhm.be

016/ 23 05 58

Waversebaan 66

3001 Heverlee

www.vhm.be

De redactie

Stefaan Van der Auwera (layout),
Jo Symons, Waldo Dekeyser.

U heeft foto's of een verslag van een activiteit? Stuur maar op!

Foto's vooraf: Désiré Vanautgaerden, Eric Malfait.

Druk: Vanderpoorten,
Kessel-Lo
1200 ex.

Lidgelden

Lid worden kunt u voor 18 euro / jaar (Hoe? Rekeningnummer? **Zie kader hiernaast**). Hiervoor krijgt u 4 x per jaar ons tijdschrift Tijdingen en gratis toegang tot heel wat van onze activiteiten.

Steu

Onze initiatieven, ondermeer de aankoop van natuurgebieden in het Dijleland, kunt u ondersteunen door een gift te storten op het rekeningnummer met duidelijke vermelding 'Gift':

IBAN: BE92 2300 0285 2123
BIC: GEBABEBB

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar (U ontvangt een attest).

Inhoud oktober – december 2015

Lidgeld 2016 1
Koesterster 2014

Doode Bemde Nieuws 2

De dolle bende 6

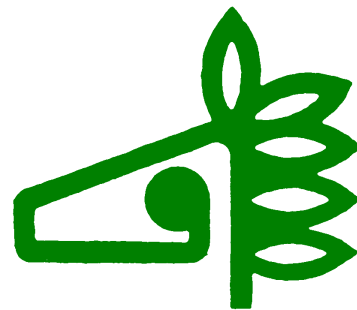
De juweeltjes van de Doode Bemde 8

Speurneuzen: hoe bomen herkennen in de winter? 9

Warme winteravonden Hulp gezocht! 13

Verslag wandeling 'Savenel' 14

Bezoek witloofbedrijf Hof De Soete 15

Terugblik op Leuven autovrij Naar de klimaatop in Parijs 16

Ontdek Leuvens groen erfgoed 17

Ronde van Bertem 18

Fotoverslag 'Big Jump 2015' Opruimen van een exuvium. 19

Doode Bemde werkdagen 20

Doode Bemde zomerkamp 2015 21

Neem eens een kijkje op de webstek! Ook op facebook!

In het midden van deze Tijdingen vindt u de uitneembare activiteiten agenda

Waarom lid worden?

- U steunt de natuurontwikkeling in uw streek
- U krijgt driemaandelijks een interessant en mooi verzorgd tijdschrift
- U blijft op de hoogte van de vele leuke, ontspannende en/of leerzame activiteiten

infocentrum

Tel: 016 23 05 58

De Dijlevallei waarderen = lid worden

Stort 18 € voor een individueel of gezinslidmaatschap op rekening VHM vzw

IBAN : BE74 4310 5250 0107

BIC : KREDBEBB

Gelieve bij de overschrijving duidelijk te vermelden of u kiest voor een **individueel lidmaatschap** of **gezinslidmaatschap**. Vermeld bij het gezinslidmaatschap het totaal aantal gezinsleden woonachtig op hetzelfde adres.

OF NOG BETER: **Domiciliëring** → Vraag bij ons een **SEPA-domiciliëringsformulier** aan en bezorg het ons ondertekend en ingevuld terug. In tegenstelling tot vroeger moet u dus niet meer bij de bank een domiciliëring openen, wijzigen of stopzetten, maar rechtstreeks bij VHM.

U krijgt dan steeds en stipt alle Tijdingen in uw bus.

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw

Waversebaan 66

3001 Heverlee

Email: Infocentrum@vhm.be

Webstek: www.vhm.be

Op stap met de Vrienden geweest?

Waarom niet eens een klein verslagje en wat foto's maken voor Tijdingen! Stuur maar op naar infocentrum@vhm.be

Lidgeld 2016

Blijf trouw aan onze vereniging, die zich onder andere inzet voor het beheer van het natuureservaat De Doode Bemde en ieder jaar met een boeiend educatief project kinderen van het lager onderwijs en anderen een beetje natuurkennis en natuurbewustzijn tracht bij te brengen.

Uw lidmaatschap is belangrijk voor ons. Met dit lidmaatschap heeft u gratis toegang tot een rits natuuractiviteiten en houden we u met het driemaandelijks ledentijdschrift hiervan op de hoogte.

Kom naar Heverleebos, Meerdaalwoud, Dijleland en De Doode Bemde en geniet! Draag bij tot het behoud van deze natuurpareltjes door onze vereniging te steunen.

Steun ons project en schrijf 18 euro over op onze rekening BE74 4310 5250 0107. Gelieve bij de overschrijving duidelijk te vermelden of u kiest voor een individueel lidmaatschap of een gezinslidmaatschap. Vermeld bij het gezinslidmaatschap zeker ook het totaal aantal gezinsleden woonachtig op hetzelfde adres.

Als u ons uw **e-mailadres** bezorgt, kunnen we u op een vlotte en ecologische manier op de hoogte houden van onze activiteiten.

Samen met deze Tijdingen bezorgen we u een overschrijvingsformulier en een **SEPA-document** (voor wie kiest voor een **domiciliëring**) voor het lidgeld van 2016.

Vanaf 2014 is de nieuwe Europese SEPA-domiciliëring in voege getreden. Indien u voortaan de betaling van het lidgeld per domiciliëring wilt doen, hoeft u enkel het bijgevoegde SEPA-domiciliëringsformulier in te vullen, te ondertekenen en per post of per e-mail aan VHM terugbezorgen. Bij de Europese domiciliëring behoren de begunstigen de domiciliëringsmandaten. U moet dus niet meer bij de bank een domiciliëring openen, wijzigen of stopzetten, maar gewoon rechtstreeks bij Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw.

Wij wensen u alvast te bedanken voor uw lidgeld

Het bestuur

VHM genomineerd voor een Koesterster 2014

De **Provincie Vlaams-Brabant** reikte op 17 september voor het vijfde jaar op rij **Koestersterren** uit.

De prijs belooft biodiversiteitsprojecten, die een voorbeeld zijn voor andere gemeenten, verenigingen of scholen. Omdat 2015 in het teken staat van de bij, was er dit jaar ook een Gulden Bie te winnen voor het beste bijenproject van 2014. (www.koesterburen.be)

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw werd door de vakjury in twee categorieën genomineerd voor een Koesterster. In de categorie '**Communicatie, sensibilisatie en educatie**' wisten we de Provincie te bekoren met onze educatieve projecten '**Samen Leven**' en '**Koester Dijleland**'. In de categorie '**Terreinactie**' werden we genomineerd met het project '**Bijenhôtels**'.

Daarna kreeg het publiek de kans om te stemmen. De winnaars werden bepaald door het opgetelde resultaat van de selectie van de vakjury en de online stemming. De **Gulden Bie** werd enkel door de vakjury bepaald. Jammer genoeg konden we onze nominaties niet verzilveren. De **Koestersterren 2014** in het arrondissement Leuven gingen naar de volgende mooie projecten:

- '**Een bijenhotel in Glabbeek**' van **Natuurpunt Glabbeek**, in de categorie 'Communicatie, sensibilisatie en educatie.'
- '**Vliegend hert verhuist**' van **Regionaal Landschap Dijleland**, in de categorie 'Terreinactie'.

De Gulden Bie ging naar het project '**Insectenhotel oud columbarium**' van **Stad Leuven**.

Een dikke proficiat aan de winnaars!

VLAAMS-
BRABANT

VRIENDEN VAN
HEVERLEEBOSS EN
MEERDAALWOUD vzw

www.vhm.be

HET Doode Bemde NIEUWS

Grote werken

De droge zomer was ook een meevaller voor de werf die de Doode Bemde deze zomer was. In het voorjaar was al het oude materiaalkot op het einde van de Reigersstraat afgebroken. Na het broedseizoen waren de graafmachines elders aan het werk. Aan de rand van het Langerodebos is een oud stort opgeruimd. Met de kraan is de zone afgegraven en het materiaal werd door een grote zeef gehaald. Het grove stortmateriaal, oud ijzer e.d., is al weggehaald. Wat rest is een grote berg gezeefde, maar naar alle waarschijnlijkheid vervuilde grond. De VLM laat op dit moment de bodem analyseren om de soort vervuiling vast te stellen en dan te kunnen bepalen hoe en waar naartoe de grond kan afgevoerd worden. Het is afwachten of er nog voldoende geld voorhanden is om deze site verder te saneren. Het gaat om een bronnenzone die door het storten werd opgevuld. Hopelijk lukt het om ze opnieuw in haar volle glorie te herstellen.

In het rietveld tussen de spoorweg en de Dijle, ten noorden van de Reigersstraat en ten zuiden van de Molenbeek, werd de wilgenopslag verwijderd. Door het droge weer kon de aannemer sneller werken dan voorzien. Hij is daarom ook al begonnen met deel twee van de werken, dat pas voor volgend jaar voorzien was. Het terrein was uitzonderlijk goed berijdbaar. Daarvan moest geprofiteerd worden. Al deze werken kaderen in het natuurinrichtingsproject voor de Dijlevallei. In de eerste fase van de werken, enkele jaren geleden, waren er behoorlijk wat problemen. Deze keer verloopt alles vlekkeloos. De samenwerking met de VLM gaat zeer vlot. Er is een goede

Na vele jaren trouwe dienst werd het materiaalkot in de Reigersstraat afgebroken. De hele site is terug in oorspronkelijke staat hersteld. Enkel de elektriciteitskast staat er nog. Hier mag nu terug spontaan bos ontwikkelen.

Het stort aan het Langerodebos werd volledig afgegraven en gezeefd. Het grove stortmateriaal is weggehaald. De resterende grond wordt momenteel onderzocht op mogelijke verontreiniging.

Zeven van de vervuilde grond aan het Langerodebos.

communicatie. We waren ook van bij het begin betrokken. Anders dan de vorige keer mogen we nu rechtstreeks met de aannemer praten. Zo kan veel sneller bijgestuurd worden en kunnen we inspelen op problemen. Dat is veel aangener werken. Als het goed is zeggen we het ook!

Net ten noorden van hetzelfde rietveld is een oude, verlande poel opnieuw open gemaakt. Ook aan de noordzijde van de boomgaard in het Kasteelpark van Neerijse wordt een poel hersteld en worden de resten van betonnen constructies opgeruimd. Voor deze werken krijgen we financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant.

Een andere grote werf is de Toemaat in het zuidoosten van de Doode Bemde, tussen de Reigersstraat en de dorpskern van Sint-Joris-Weert. Daar wordt een afvalwatercollector en een gemeentelijke riolering aangelegd. Ook die werken verlopen tot nu toe volledig naar wens. Tegen het jaareinde zou het afgerond moeten zijn en zou door de Leibeek eindelijk terug proper water moeten stromen. We dringen er nu bij de provincie op aan om tegelijk de gracht zelf te saneren. Door het jarenlange lozen van huishoudelijk en ander afvalwater is de beekbodem er sterk vervuild. Nu er een werfweg ligt, moet ervan geprofiteerd worden om dat vuile slib weg te halen.

Het broekbos in het groot rietveld voor de start van de werken

©DVA

Voor de werken

©DVA

Champtetter voor de werken

©DVA

Wilgen rooien in het groot rietveld

©DVA

Champtetter na de werken

©DVA

afvoer gehakseld materiaal

©DVA

(Foto's: Désiré Vanautgaerden)

Tijdingen

En toen vielen er weer eenden uit de lucht

Elk jaar weer hetzelfde liedje. Vanaf 15 augustus barst op regelmatige tijdstippen een schietfestijn los aan de Kliniekvijvers. Omdat we er regelmatig vragen over krijgen, geven we hier nog enige uitleg over deze 'jacht' in de Doode Bemde. Op de percelen van de Doode Bemde mag enkel nog gejaagd worden op de grote Kliniekvijvers net ten noorden en ten zuiden van het wandelpad (de Dreef van Neerijse). Niet op de Langerodevijver, niet op de andere Kliniekvijvers en niet op de vijvers langs de IJse. Wij huren de betreffende vijvers en beheren die ook, maar het jachtrecht is voor beide vijvers langs de dreef apart verhuurd. Daar is op zich niets verkeers mee. Voor de Doode Bemde biedt dit echter geen meerwaarde. Het zorgt voor behoorlijk wat verstoring en het gaat louter om plezierjacht, niet om beheerjacht. Er zijn niet 'te veel' wilde eenden. Ze doen geen schade aan de landbouw in de omgeving. Dat er enkele wilde eenden geschoten worden, is op zich geen probleem. Dat is jammer voor deze individuele eenden natuurlijk, maar het is legaal en vormt geen probleem voor de populatie. Waar we wel bezwaar tegen hebben, is de manier waarop dit gebeurt. De jachtmethode van het jachtgezelschap in kwestie is niet aangepast aan de locatie. Te veel jagers stellen zich op rond de vijver. Vervolgens jagen enkele anderen alle eenden op en het grote schieten kan beginnen. Omdat de 'jagers' achter de bomen en struiken opgesteld staan, is het onmogelijk om selectief te schieten. Dat doen ze dan ook niet. Dat hebben we twee jaar geleden gezien tijdens een VHM excursie. Krakeenden, een beschermde en dus niet bejaagbare eendensoort, lagen toen vers geschoten naast het wandelpad. Een groot probleem dus in een gebied met naast wilde eenden ook heel wat andere soorten zoals krakeend, tafeleend en slobend. Omdat we er niet steeds bij staan, weten we niet wat ze allemaal schieten. Dit jachtgezelschap neemt het nu al bij herhaling niet te nauw met de wetgeving. We hebben al verschillende keren geprobeerd om afspraken te maken, maar die worden blijkbaar niet nageleefd. Zo worden er jaarlijks

tamme 'wilde' eenden uitgezet, wat niet mag volgens de jachtwetgeving. Vervolgens worden de eenden gevoederd om ze ter plaatse te houden. Dit mag wel volgens de jachtwetgeving, maar er zijn regels voor. Regels die opnieuw niet worden nageleefd. In principe mag ook enkel geschoten worden op het perceel waar je jachtrecht op hebt, in dit geval dus de vijver en de dijken er rond. Toch staan de 'jagers' stevast opgesteld op andere percelen van ons. Ze hebben hier geen jachtrecht op, dus eigenlijk gaat het om stropen.

De voorbije jaren hebben we verschillende keren overlegd met de jachtgroep. Telkens moeten we vaststellen dat dit niets uithaalt. Daarom melden we nu elke overtreding aan het ANB dat verantwoordelijk is voor de controle op het correct naleven van het jachtrecht. Er is ons gemeld dat het ANB onze klachten, een hele stapel ondertussen, ernstig neemt en dat het de jachtgroep nauwgezet zal controleren. We wachten af. We hebben de voorbije jaren zeer veel door de vingers gezien en heel veel geduld gehad, maar dat is nu wel op.

Er zal dit najaar dus nog regelmatig geschoten worden, legaal en illegaal. We volgen het van nabij op. Er is ons intussen alvast gemeld dat de jachtgroep zich nog dit jaar voor de rechtbank moet verantwoorden voor het schieten van de krakeenden in augustus 2013.

Geschoten Krakeend (DVA).

Maaien

Het maaien verliep dit jaar bijzonder vlot. Met dank aan de zeer droge zomer. Eind juli waren vrijwel alle graslanden gemaaid. Wat een verschil met de kletsnatte zomer van vorig jaar! Toen moesten zelfs nog in september percelen hun eerste maaibeurt krijgen. Zowel de landbouwers als de terreinploeg en de vrijwilligers konden in recordtempo de percelen afwerken. Na drie dagen zomerkamp was al meer dan de helft van de geplande percelen opgeruimd. Behalve het weer speelt ook het al vele jaren consequent volgehouden maaibeheer mee. Het maaien gaat daardoor makkelijker en de hoeveelheid op te ruimen maaisel vermindert. Voor alle duidelijkheid, we maaien niet omdat we dat een prettige activiteit vinden. Het is trouwens, ook in een droge zomer, veel en zwaar werk. Het doel is om de typische bloemrijke hooilanden van de Dijlevallei in stand te houden. Daarvoor moeten de graslanden jaarlijks 1 en sommige zelfs 2 keer gemaaid worden. Een jaartje overslaan is geen optie. Dat dit beheer resultaten oplevert, kon je in het voorjaar opnieuw zien. Pinksterbloem, grote ratelaar en echte koekoeksbloem kleurden de vallei. Moeraskartelblad breidde opnieuw uit en ook de blauwe knoop deed het prima.

De Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM) zette ook dit jaar, in augustus, haar tenten neer in de Doode Bemde. In principe laten we kamperen niet toe, maar voor de JNM maken we graag een uitzondering. De voorwaarde is wel dat ze meewerken aan het beheer. Zo hielpen ze met het opruimen van maaisel en met het bestrijden van reuzenbalsemien.

Kliniekvijvers

De voorbije jaren kreeg de meest zuidelijke Kliniekvijver een grondige make-over. De Vlaamse overheid (ANB en VLM) verwijderde het vervuilde slib, de terreinploeg verving de monniken, trok honderden kleine wilgjes uit de vijver en kapte de bomen en struiken op de dijken. De vrijwilligers ruimden het tak- en stamhout op tijdens de winterwerkdagen (zie kalender elders in deze Tijdingen). Het waterpeil kan nu terug optimaal geregeld worden. De verlanding is een paar stadia teruggezet en omdat de hoge bomen weg zijn, is de vijver minder ingesloten en valt er meer licht op het water. Voor de typische planten en dieren is dit in principe een verbetering. Toch is het steeds afwachten hoe ze reageren. Deze zomer waren er alvast enkele opmerkelijke waarnemingen. Terwijl mattenbies het nog bescheiden hield, verscheen stijve waterranonkel ineens met hele tapijten. Beide soorten waren al sinds de jaren '80 niet meer gezien in de Doode Bemde. Ook de vogelaars mochten niet klagen. Zij kregen regelmatig woudaapje voor hun lenzen. Omdat er ook een jonge vogel gezien is, vermoeden we dat ze in de buurt gebroed hebben. Hopelijk krijgen we volgende jaren bevestiging dat deze soorten hier opnieuw hun vaste plaats gevonden hebben.

(Foto: KULeuven)

stijve waterranonkel

Niko Boone

(Foto: Rafaël Delaedt)

(Foto: Kristien Vermaelen)

(Foto: Bruno Peeters)

De dolle bende: Er was eens een beer...

De beer is weer! Het gaat weliswaar om een niet gewassen soort nl. de wasbeer. De twee beren van de terreinploeg vonden vaak ongedefinieerde liggende objecten en na enig speurwerk onzentwege bleek het met stellige zekerheid te gaan om wasbeerstront. Toen ik vele jaren geleden in het vroege ochtendgloren mijn eerste waarneming deed, dacht ik even dat er een ringstaartmaki met obesitas in mijnen hof zat. Wij staarden elkaar vol verwondering aan waarna hij gezwind in een boom klom. De overbuurvrouw had reeds een reuzerat geseind aan de gemeente die daarop de ruime omgeving rijkelijk van vergif had voorzien. Toen was het fenomeen mij nog onbekend maar ondertussen verschiet ik al niet meer als ik des morgens in de remmen moet omdat er een wasbeer over het fietspad slentert. Sommige inwoners rond Meerdaalwoud klagen nu al steen over de ravages die de marters aanrichten en dat ze daar (van de groen) niets mogen tegen doen wegens wettelijk beschermd ofschoon sommigen zich daar niets van aantrekken. Ik zou deze mensen willen vragen nog even geduld te hebben tot de wasbeer dit territorium overneemt, want deze mogen immers wel bejaagd worden. In de Doode Bemde werden er al een aantal afgeschoten aangezien jagers nu eenmaal van nature schieten in alles wat beweegt maar ondanks hun ijver om bij te dragen aan het natuurbeheer worden ze nog steeds gespot. In mijn zoektocht naar hun uitwerpselen begaf ik mij naar Planckendaal alwaar deze knuffelbeertjes ironisch genoeg zijn ondergebracht in het continent Europa. Bij het wachten op ontlasting hoorde ik reeds van verre een kudde Hollandse vrouwen aankomen waarbij er ééntje een reportage had gezien over bevers. Ze vond het griezelige dieren en omschreef ze als reuzeratten. Dezelfde omschrijving kreeg de politie te Leuven van student Laza de Rus toen deze 's nachts een bever waarnam. Er schort toch iets aan de lessen biologie want niet alleen is de kennis der flora der kommomaan beperkt tot één bloempje (het bloeit éénmaal per maand) maar ook de kennis van de fauna beperkt zich tot één dier: de (reuze)rat. Bij het zien van de wasberen werden de dames helemaal wild want deze vonden ze superschattig, vooral toen ze ook nog poeslief op hun achterste pootjes gingen staan! Mijn kozijn Don Carlo omschreef dit fenomeen (in een gedragsanalyse van mensen van een welbepaald geslacht) als het misbruik maken van de aaibaarheidsfactor. Het afschieten van enkele van deze schattige diertjes zal niet veel zoden aan de dijk brengen aangezien ze reeds hebben bewezen zich even snel te integreren als Canadese guldenroede.

Wij hebben als tussendoortje gewerkt en naast het bestrijden van exotische flora ook hectares gras, zegge , riet gemaaid en dit in voor ons ongewoon droge omstandigheden. Het werk ging zijn gewone gangetje: we zijn over een gracht gereden met den ouwen Duits (een traktor!) en een band van den nieuwen Duits is ontploft: maar goed, we leven nog. We vonden een kerkuiltje dat zijn proefvlucht niet overleefde en moesten weer veel moeite doen om niet te vallen

over de tamme wilde eendjes. Verder moesten we ons terugtrekken toen we te maken kregen met meer dan aanvaardbare hoornaaractiviteit (>10) in de buurt van hun wilgenhol. We hebben immers proefondervindelijk vastgesteld dat er stadia zijn in de nestverdediging. Bij de voorlaatste stap (code rood) zweven een tiental hoornaars rond het nest ter allerlaatste waarschuwing en als ge de volgende stap (code zwart) hebt meegemaakt dan wordt ge vanzelf voorzichtig. Ge moet het meegemaakt hebben om het te snappen maar hier alvast een bondige samenvatting. Onder een angstaanjagend gezoem verlaten alle hoornaars het nest waarna ze een paar meter hoger een zwarte demonische wolk vormen en tenslotte de kamikazees pijlsnel naar de vijand schieten (t.t.z. de onschuldige moerasarbeiders) waarna de wolk weer langzaam in de boom verdwijnt. Toevallig hadden we alle drie dezelfde reflex : Run for your life. Alle naïeve idioten die beweren dat deze diertjes totaal ongevaarlijk zijn, daag ik uit om dan te blijven staan. Wij weten perfect hoe we deze pacifisten uit hun nest kunnen lokken maar deze informatie is echter geklasseerd als beroepsgeheim. Voorts kwamen er nog vogelspotters uit Dameendjenie opscheppen over hun waarnemingen. Wij waren niet danig onder de indruk en lieten het na hun heilige Mao Hauzeg te aanroepen. Ik vroeg hen terloops of ze de rivierdonderpad ook hadden gezien. Ze keken vruchteloos rond zich heen. Ik wees hen erop dat het een waterdier was en dat er bij hen geen meer zaten omdat er daar teveel beer in hun waterlopen zat. Moerasarbeiders hebben zo hun eigen zinnige kijk op de werkelijkheid. Zo vroeg mij een vriend wat mijn mening was over de vossenplaag. "Ewel", zei ik "Volgens mij zijn er niet teveel vossen," (korte pauze om de spanning op te drijven waarbij de vraagsteller zich afvraagt of dit het was of als er nog een pointe komt) "maar te weinig wolven". Als lid van het instituut voor boskabouters had hij al veel meningen aanhoord maar dit was een nieuwe kijk op de werkelijkheid. Ofschoon deze stelling niet volledig in overeenstemming is met het faunabeheer wisten we er nog een zinvol gesprek over te houden. Dit is echter voer voor toppredatoren waarover later meer want heden ten dage moeten we het stellen met de vos. Ieder

(Foto: DVA)

De terreinploeg, klaar voor de winter!

geestelijk gezond mens weet dat deze zich heel moeilijk voortplanten in de vrije natuur en dat er dus kleine Waalse vosjes worden uitgezet in Vlaanderen.

Om een lang verhaal kort te maken volgt hier een verslag van mijn zoektocht naar de oorsprong van de vos. In een historisch document (Kiekeboe nr.41) is er sprake van pelsdierfokkerijen. Jonge vossen werden na zes maanden het vel over de oren gehaald. Dit leverde het bewijs dat het perfect mogelijk is om vossen te kweken. Verder kwam mij een roddel ter ore dat vossen(urinegeur) zouden zijn ingezet bij drugstransporten om honden te misleiden. De BOB hechtte hier geloof aan en opende een onderzoek maar ik vond dit even ongeloofwaardig als het onderzoek naar de bende van Nijvel waar ook een ferm geurke aanhing en gesaboteerd werd met sluwe vossenstreken. Doch dit volledig terzijde. Ik besloot zelf een onderzoek in te stellen en in mijn vrije tijd met de rugzak door Wallonië te trekken. Na vele jaren ontmoette ik in café Toetalaiz Hubert de Saint-Nicolas. Hij vertelde me dat hij toen hij op een avond in het volle maanlicht schaapjes aan het tellen was, een wazige figuur opmerkte die enkele jonge vossen meenam vanuit een nabijgelegen burcht. Hij had daar toen niet bij stilgestaan dat dat niet normaal was, zo zijn Wallen nu éénmaal! Nadat ik alle vossenburchten in Wallonië had voorzien van camera's en alle vossen van zenders voorzien, leidde het spoor naar de familie Provist. Ik besloot te infiltreren en verkleedde mij als eco-fundamentalist. Vervolgens viel ik niet echt toevallig in panne op hun erf met een versleten busje. Eerst waren de Provisten nogal argwanend maar toen Alain merkte dat mijn bus was volgeladen met Duvel werd ik heel gastvrij onthaald. Na menig

Duvel werden de lippen wat losser zoals dat ook bij mannen het geval is! Het bleek dat vader Papin vroeger in zijn gat was gebeten door de jagers waarna hij als wraak een vossenkwekerij uit de grond stampte. Ze namen af en toe vossen uit de natuur voor wat genetische diversiteit want vreemd genoeg kweken vossen in Wallonië wel in het wild. Ze voederden die met wilde eend, fazant, ... om al wat aan de Vlaamse omstandigheden te wennen. Voor het transport werden de vossen verdoofd met papaverpap. Dit bleek vooral handig om ze van de vossemoer te kunnen scheiden. Vervolgens werden ze samen met de copains van de actiegroep "Vossen in Vlaanderen" uitgezet op plekken waar ze fel werden bejaagd. Aangezien ze merkten dat vele van deze vosjes slachtoffer werden van het verkeer, plaatste zoon Poulin een geluids- en stroominstallatie in de fokboxen waarbij de stroom werd opgezet op momenten dat er verkeerslawaaai werd afgespeeld om hen zo van jongs-af-aan te conditioneren. Het waren echte dierenvrienden! Als er een slechte oogst was of er was een ziekte uitgebroken dan belden ze de Poolse copains Waldek en Myrek die dan een vrachtje kwamen leveren. Dit deden ze echter liever niet want zoals iedereen wel weet zijn Poolse vossen opmerkelijk dikker en dit zou op termijn natuurlijk bij de jagers gaan opvallen. Aangezien het heden ten dage weer goed gaat met de vos in Vlaanderen zijn de Provisten nu met iets anders bezig...

Groeten van Kürt İstan al Bül uit Absurdistan,

P.S. Dit artikel draagt De Dolle Bende op aan onze lievelingsvos Luc. Hij rust hopelijk nog steeds in onvrede met de wereld om hem heen.

PRENTJES GEZOCHT

Heb je een mooie foto of tekening van de natuur in onze regio of heb je een foto of verslag van één van onze activiteiten en wil je die graag delen met de lezers van Tijdingen, stuur die dan zeker naar infocentrum@vhm.be

Lezer **Luc Michiels** stuurde ons een prachtige foto van een zeldzame **Traliestinkzwam** (*Clathrus ruber*) die hij enkele jaren geleden in zijn tuin aantrof.

Vurgoudhaan

Kleine Vos

IJsvogel

Grote Beervlinder

Icarusblauwtje

Paapje

*Juweeltjes
van de
Dooide Bemde*

Torenvalk

Dagpauwoog

Gouden Tor

Foto's Désiré

Bosbeekjuffer

Hoe loofbomen herkennen in de winter. (deel 1)

Van november tot maart zien de meeste bomen en struiken er nogal kaal uit. Grappig is dat we de bomen ook zonder blad kunnen herkennen. Hoe dan?

Sommige bomen behouden hun vruchten ook in de winter. Dat is de eerste sleutel die ons bij de *plataan*, de *es* en de *els* brengt.

1. Bomen met vruchten in de winter

 	<h3>1. Plataan</h3> <p>De vruchten hangen aan lange stelen als donkere bruine stekelige bolletjes van 2,5cm groot.</p> <p>De schors schilfert af in grote plakken. Dit geeft de stam een bruin en bleekgroen gevlekte camouflage kleur.</p> <p><i>Gebruik:</i></p> <p><i>Aangeplant als schaduwboom in parken en langs lanen. Het hout is zo hard dat het gebruikt wordt voor kapblokken bij de slager. Voor gebruik in de open haard spat het te veel.</i></p>
--	---

NOG IETS...

Zoek een afgefallen blad met steel. De steel eindigt op een buisje. In dat buisje groeide de knop. Alleen de *plataan* heeft een totaal "ingepakte" knop. Bij andere bomen omsluit de voet van de bladsteel slechts een deel van de knop.

 	<h3>2. Es</h3> <p>De <i>es</i> heeft gevleugelde vruchten. Dit betekent dat elk zaadje op een blaadje plakt. We vinden ze aan de buitenkant van de kruin in groene trossen. In de winter verkleuren die tot bruin. Pas op: verwar de trossen niet met bladeren!</p> <p>De <i>es</i> is de enige boom met dof zwarte knoppen. Op het einde van de twijg staat een grote eindknop tussen twee afstaande veel kleinere zijknoppen. De stand van de overige knoppen is kruisgewijs tegenoverstaand.</p> <p><i>Gebruik:</i></p> <p><i>Het veerkrachtige hout dat ook niet splintert, wordt gebruikt voor stelen van hamers, spaden of tennisraketten. En het turnrek in de turnzaal? Ook essen-hout.</i></p>
---	---

NOG IETS...

Waar de knoppen staan hebben de takken van de *es* afgeplatte knobbels. Het doet ons wat denken aan beenderknoken.

3. Els

De vruchten van de *els* noemen we elzenpropjes. Het is de enige loofboom met houtige vruchten. Er zijn groene propjes (eerste jaar) en donkerbruine (tweede jaar). De oudsten, met open en houtige schubben zijn net kleine denappeltjes.

Zie je ook de katjes? Ze verschijnen in de herfst, zijn eerst groen en verkleuren tegen het einde van de winter naar paars.

Gebruik:

Elzenhout is geen goed timmerhout.

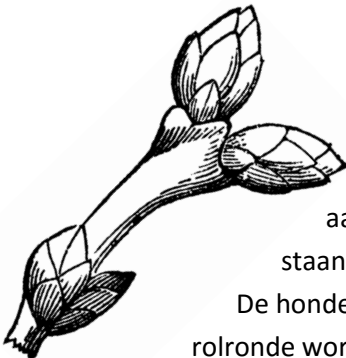
Gekapte els.

NOG IETS...

De *els* voelt zich best thuis op moerasgronden. Daar is het te nat voor andere bomen. Zelfs de *wilg* wil het liefst iets droger: hij houdt zich aan de waterkant.

Sijsjes hangen met groepjes samen op *els*. Gulzig peuteren ze de zaadjes uit de elzenpropjes. Het is hun geliefd wintervoedsel.

Een gekapte *els* verkleurt naar rood. Dit is omdat er eerder met dit kapmes een moord is gepleegd. Zo dachten de Kelten toch....

Wie bloemen zegt denkt aan de lente of de zomer, maar zeker niet aan de winter. Nochtans zijn er bomen die in de winter wel in bloei staan.

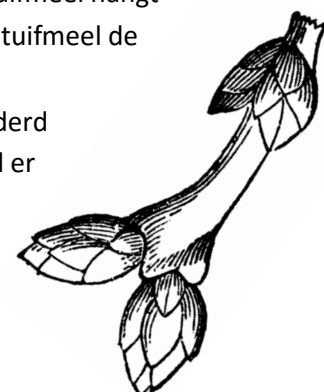
De honderden minuscule bloempjes staan op een centrale spil. Die bengelende rolronde worstjes zijn de "katjes".

Katjes zijn windbloeiers. Ze hebben er alle kenmerken van. Opvallende kleuren of bladvormen ontbreken. Nectar wordt niet aangemaakt. Zulke bloemen hebben de insecten niet veel te bieden. Hier zorgt de wind voor de verspreiding van het stuifmeel.

Er zijn twee soorten katjes: mannelijke en vrouwelijke. Die verschillen nogal van elkaar. Op *els*, *berk* en *hazelaar* vinden we zowel de mannelijke als de vrouwelijk katjes. Daarom noemen we die bomen "éénhuizige" bomen. Bij de *wilg* hebben de mannelijke en de vrouwelijke katjes elk hun boom; vandaar dat we *wilg* een "tweehuizige" boom noemen.

Katjes vormen zich vroeg in de winter. Bij de eerste lentewarmte komen ze tot bloei. De bijen zijn nog in winterslaap en het verstuiven van het stuifmeel hangt af van de wind. Het minste briesje is voldoende om een wolk van stuifmeel de lucht in te sturen.

De kans dat stuifmeel een vrouwelijke bloem bereikt wordt bevorderd door een massale productie van stuifmeel. Als ze met velen zijn zal er wel een korreltje zijn dat goed terecht komt. Ook is het best dat er nog geen bladeren aan de bomen staan. Zo is de kans groter dat het stuifmeel de vrouwelijke katjes bereikt.

Activiteiten

Deelnemingsvoorwaarden :

VHM-leden nemen gratis deel aan de ledenactiviteiten.

Alleen als het speciaal vermeld is, betalen leden bijvoorbeeld reiskosten. In voorkomend geval betalen niet-leden meer dan leden.

Niet-VHM-leden betalen per activiteit € 1 per volwassene bij de start van de activiteit.

Hebt u nog vragen of wenst u nog meer informatie : contacteer ons infocentrum : 016/23 05 58 of infocentrum@vhm.be

Het infocentrum is open elke werkdag van 9 uur tot 17 uur.

OKTOBER

Zondag 11 oktober

Start "Week van het Bos"

Voor meer info: www.weekvanhetbos.be

NATUURHELDEN
STAAN PARAAT

WEEK
VAN HET BOS
11-18 OKTOBER 2015

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Zondag 18 oktober om 7.45 uur

Hoge Venenwerkdag: samen met onze Waalse collega's van Les Amis de la Fagne.

Samenkomen: Om 7.45 uur aan de 'kiss and ride' aan de voorkant van het station van Leuven, net voor de KBC. Stuur op voorhand een mailtje naar piet.de.becker@pandora.be, gewoon om zeker te zijn dat er voldoende wagens zijn om al 'car-poolend' naar de Hoge Venen te rijden.

Zondag 18 oktober om 14.30 uur

Dag van de Trage Weg: Wel en wee van bomen in de stad! o.l.v. Yvette Toison

Samenkomen: aan de moeraseik voor het Stadhuis op de Grote Markt in Leuven

Sedert de vroegste tijden is de mens afhankelijk geweest van bomen. Met het hout maken we vuur, meubels en huizen. Bomen geven ook voedsel. Bomen verbinden generaties, want ze overleven ons. Onze voorouders voelden een grote verering voor bomen, maar bovenal geven ze ons het genoegen om er naar te kijken. Welke voordelen bieden bomen ons in de stad? Hoe overleven bomen in de stad? Langs historische en recente 'trage wegen' trekken we twee uur op ontdekking.

Woensdag 21 oktober om 20 uur

Voordracht: Paddenstoelen anders bekeken door Georges Buelens, ZWAM, een afdeling van KVMV (organisatie: RLD, CVN, VHM, Stad Leuven en Provincie Vlaams-Brabant)

Samenkomen: Raadzaal deelgemeentehuis, Waversebaan 66 in Heverlee

Deze avond krijg je een verfrissende kijk op het leven van paddenstoelen en al hun verbazingwekkende verschijningsvormen. Je komt meer te weten over de systematiek, ecologie, biologie en het nut van paddenstoelen. Een aanzet om meer te doen met paddenstoelen dan er alleen maar een naam op kleven. We stellen ook de ZWAM, als afdeling van de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging, even voor en de samenwerking met het Antigifcentrum.

Zondag 25 oktober om 14 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: Langs de Molenbeek naar Bierbeek o.l.v. Hugo Dehennin

Samenkomen: Om 14 uur op de parking Parkabdij, Geldenaaksebaan in Heverlee of om 14.30 uur op de parking van Carrefour in Korbeek-Lo.

Vlaanderen kent tientallen Molenbeken, maar vandaag wandelen we langs één van de mooiste. En nog wel op een boogscheut van Leuven! We vertrekken om 14 uur aan de prachtig gerestaureerde watermolen van de Parkabdij en we rijden met carpooling naar de parking van de Carrefour in Korbeek-Lo. Hier wachten we even op de wandelaars die rechtstreeks naar Korbeek-Lo komen en vertrekken dan richting Papieren Moleken, een oude industriële site. Hier lag het oude centrum van Corbeek. Dan wandelen we door de akkers aan de Witteweg en gaan kijken waar een deel van het Leuvense drinkwater wordt gewonnen (Huiskens). Via een mooi stukje natuur aan de Kortestraat komen we aan de kerk van Korbeek-Lo en maken we de lus naar de Carrefour rond. Goede wandelschoenen zijn nodig. Voor buggy's is dit parcours te lang en soms te moeilijk, maar kinderen die goed kunnen stappen en houden van de natuur, zijn van harte welkom. Honden mogen mee als ze aangelijnd zijn.

Maandag 26 oktober om 14 uur

Seniorenwandeling: Bosbeheer in de Grote Konijnenpijp o.l.v. Luc Dekeyser

Samenkomen: Weertsedreef in Haasrode (vanuit Leuven parking links na de voetgangersbrug op de Naamsesteenweg)

In 1998 werd het bosreservaat Meerdaalwoud ministerieel goedgekeurd. Gespreid liggend in zeven delen van dit bos. Het deel gelegen in de "Grote Konijnenpijp" grenst aan een bosgebied dat multifunctioneel beheerd wordt. Bij deze excursie laten we jullie het verschil tussen beide ervaren.

NOVEMBER

Zondag 8 november om 10 uur

Werkdag in de Doode Bemde: tweede maaibeurt op Vonckx

Samenkomen: aan de parking van de Reigersstraat te Sint-Joris-Weert

Voor de laatkomers: volg de pijlen "werkdag Doode Bemde"

Zondag 8 november om 14 uur

Zeventuinenwandeling o.l.v. Yvette Toison
Samenkomen: oude stadhuis op de Grote Markt in Leuven

Nieuwe stadsnatuurwandeling. Vanop de Grote Markt wandelen we in noordoostelijke richting naar de stadsrand en terug. We ontdekken verborgen groene hoekjes in de binnenstad: parkjes die deel uitmaken van ons cultureel erfgoed en nieuwe groene plekjes met voetgangersdoorsteekjes die bij recente bouwprojecten aangelegd werden om de woonomgeving aantrekkelijker te maken. Terug om 16.30 uur.

Woensdag 11 november om 10 uur

Ronde van Bertem o.l.v. Annelies Wouters

Samenkomen: Om 10 uur op het Gemeenteplein van Bertem of om 13.30 uur aan de Trullekenshoeve in de Dorpstraat 470 in Leefdaal.

Voor meer info: zie blz 18.

Woensdag 18 november om 20 uur

Voordracht: Vogels. Hoe leven ze? Door Fernand Rochette

Samenkomen: Raadzaal deelgemeentehuis, Waversebaan 66 in Heverlee (organisatie: RLD, CVN, VHM, Stad Leuven en Provincie Vlaams-Brabant)

Hoe communiceren vogels? Wat is de betekenis van hun zang of roep? Hoe nestelen ze en brengen ze hun jongen groot? Hoe menselijk zijn vogels eigenlijk? Zijn ze slim? En hebben ze ook gevoelens? We nemen het fascinerende leven van vogels onder de loep, om er nadien nog meer te kunnen van genieten. Want vogels observeren is boeiend, (ont)spannend, plezant en leerrijk.

Zondag 22 november om 10 uur

Werkdag Doode Bemde: knotwilgen en ander hout kappen op de 'Lorkskes'

Samenkomen: aan het kruispunt van de Dreef van Neerijse (Lindenhoflaan) met de Elsenstraat

Voor de laatkomers: volg de pijlen "werkdag Doode Bemde"

Zondag 29 november om 14 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: Gastuche – Florival

o.l.v. Jacques Sténuut

Samenkomen: treinstation Gastuche, Rue de la Station, in Gastuche

Vanaf la "Drève des Anglais" maken we een heel mooie wandeling langs het Bois de Laurensart. Te midden van de prachtige natuur komen we verschillende overblijfselen tegen uit de Michelsbergcultuur in de prehistorie. Daarna maken we een wandeling op een smal pad door het regionale natuurreservaat "Les Graisses" en door de Dijlevallei. Rond 17.00 uur komen we aan in Florival en vandaar nemen we de trein terug.

Maandag 30 november om 14 uur

Seniorenmiradalwandeling: De Warandevijver o.l.v.

Ernst Gülcher

Samenkomen: begin Kromme Dreef in Bierbeek

We vertrekken vanaf de kleine bosparking aan het begin van de Kromme Dreef. Die vind je door vlak na het ecoduct op de Naamssesteenweg rechtsaf te slaan bij het bord 'Warandevijver'. Wist je dat eeuwen geleden hier een hertogelijk wildpark was voor de kweek van de jacht op edelherten en dat voor die gelegenheid het water van de Warandebek met een dam werd opgestuwd tot er een vijver ontstond? Later diende de vijver voor adellijke en minder adellijke recreatie en kon je er met de auto naar toe. De dam is er nog, de auto's zijn verdwenen net als de herten en de vijver is enkele jaren geleden heringericht om de salamanders een kans te geven. Dit is nog altijd één van de mooiste plekken in het Meerdaalwoud. Je gids is Ernst Gülcher die er het een en ander (niet alles) over weet te vertellen. Trek wel stevige schoenen aan en wie slecht ter been is brengt best een stok mee.

DECEMBER

Zondag 6 december om 10 uur

Werkdag Doode Bemde: knotwilgen en ander hout kappen op de 'Lorkskes'

Samenkomen: aan het kruispunt van de Dreef van Neerijse (Lindenhoflaan) met de Elsenstraat

Voor de laatkomers: volg de pijlen "werkdag Doode Bemde"

Zondag 6 december om 14 uur

Op zoek naar onze voorouders in het Meerdaalwoud

o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen: kerk Hamme-Mille, Rue Auguste Goemans

We verzamelen aan de kerk van Hamme-Mille voor een miradalwandeling naar het hooggelegen plateau van Nicaise. De winter is de enige periode waarin je de grafheuvels en wellicht de andere sporen van de prehistorische nederzetting kan zien. Dit is een stevige boswandeling, we vertrekken stipt om op tijd terug te zijn (rond 17.00 uur). Trek maar goede en waterdichte schoenen aan en neem je beste conditie mee. Honden mogen natuurlijk mee aan de lijn en kinderen ook als ze van oeroude verhalen houden. We komen in het begin van de wandeling langs de vroegere watermolen aan het riviertje 'la Néthen'. Hier werd vroeger ijzer gesmeed, vandaar de naam 'Les Forges'. Vandaar gaat het steil omhoog naar het plateau vanwaar we afdalen om via de Warandevijver naar het vetretpunt af te dalen. Als we moed genoeg hebben passeren we ook nog even langs de enige overgebleven nog werkende zandgroeve in het woud. Ernst Gülcher is je gids en heeft beloofd om niet te veel te verdwalen.

Zondag 13 december om 14 uur

Vierseizoenenwandeling naar het Mommedel o.l.v.

Hugo Dehennin

Samenkomen: Bremberg, Boetsenberg in Haasrode

Een dubbeltje op zijn kant: ofwel krijgen we een late-herfstdag, ofwel wandelen we al in 'putteke winter'. Maar de Mommedel blijft in ieder seizoen attractief. Waterdicht schoeisel is aan te bevelen. Het parcours is niet geschikt voor buggy's. Kinderen die graag wandelen zijn welkom en aangelijnde honden mogen ook mee.

Woensdag 16 december om 20 uur

Voordracht: Wat betekent natuur? Wat is de inzet van natuurbehoud? door Glenn Deliège, milieufilosoof KULeuven.

Samenkomen: Raadzaal deelgemeentehuis, Waversebaan 66 in Heverlee (organisatie: RLD, CVN, VHM, Stad Leuven en Provincie Vlaams-Brabant)

We zijn er allemaal van overtuigd dat we de natuur moeten behouden. Maar wat voor natuur willen we dan eigenlijk? Gaat het om soorten, oude landschappen of nieuwe wildernissen? Mag de mens een handje helpen of houdt hij best zijn handen thuis? Gewapend met een filosofische blik gaan we op zoek naar waar het bij het natuurbehoud om draait: hoe is de natuur voor ons nu precies van betekenis?

Zondag 20 december om 10 uur

Werkdag Doode Bemde: het laatste stuk van de vijfderdijken van de Klinikvijvers in Neerijse wordt aangepakt. We werken vlakbij de vogelkijkhut de Roerdomp.

Samenkomen: aan het kruispunt van de Dreef van Neerijse (Lindenhoflaan) met de Elsenstraat

Voor de laatkomers: volg de pijlen "werkdag Doode Bemde"

Dinsdag 22 december om 13.30 uur

Voorstelling educatief project 'Beestig Bos' voor kinderen en kleinkinderen van leden.

Inschrijven voor 17/12/2015 op 016/23 05 58 of infocentrum@vhm.be

Samenkomen: Infocentrum, Deelgemeentehuis, Waversebaan 66 in Heverlee

Zondag 27 december om 14 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: de Vaalbeek o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen: parking recreatiepark Zoet Water, Maurits Noëstraat in Oud-Heverlee

We gaan langs de vijvers en de beek in de richting van het kasteel Harcourt naar Vaalbeek. Aan het waterzuiveringsstation gaan we linksaf het bos in en keren terug langs de prehistorische grafheuvels die op de rand van het plateau liggen.

Maandag 28 december om 14 uur

Winterse wandeling in Heverleebos o.l.v. Louis De Smet

Samenkomen: Arboretum De Jacht, Naamsesteenweg in Heverlee

Ook in de winter kan het bos mooi zijn. We verkennen het arboretum en verwarmen ons met een flinke wandeling langs de mooiste dreven van Heverleebos.

Donderdag 31 december om 14 uur

Sylvesterwandeling o.l.v. Maria Renders

Samenkomen: Bremberg, Boetsenberg in Haasrode

JANUARI 2016

Vrijdag 8 januari om 20 uur

Voorstelling educatief project "Beestig Bos" voor statutaire leden, natuurgidsen en leden van VHM. Gevolgd door Nieuwjaarsreceptie

Samenkomen: Infocentrum, Deelgemeentehuis, Waversebaan 66 in Heverlee

Wie graag komt, gelieve te verwittigen: 016/23.05.58 of infocentrum@vhm.be

Zondag 17 januari om 14 uur

Multifunctioneel bosbeheer in het Meerdaalwoud

o.l.v. Luc Dekeyser & Ernst Gülcher

Samenkomen: Weertsedreef in Haasrode (vanuit Leuven parking links na de voetgangersbrug op de Naamsesteenweg)

Het Meerdaalwoud, een prachtig bos waar velen thuis zijn en waar van alles samenkomt. We vertrekken STIPT om 14.00 uur vanaf de parking aan de Weertsedreef. We nemen je mee op een tocht langs oude dreven en door nieuwe reservaten om te ontdekken hoe één van Vlaanderens grootste bosgebieden vandaag beheerd wordt om alles wat groeit en bloeit en 'van-hier' is te behouden en te herstellen. Daarnaast bezoeken we enkele erfgoedsites zoals de Tomberg en vertellen we hoe een doordacht bosbeheer gekoppeld wordt aan de enorme behoefte aan recreatie en sociaal vertier. Je gidsen van dienst zijn Luc Dekeyser en Ernst Gülcher en zij gaan er samen een mooi verhaal van maken dat je zeker niet mag missen. Zorg voor waterdichte kleding en schoeisel want het kan drassig zijn. Rond 17.00 uur zijn we zeker terug.

Woensdag 20 januari om 20 uur

Voordracht: Het Meerdaalwoud, Europese topnatuur.

door Bart Meuleman en Jo Hendriks, Agentschap voor Natuur en Bos

Samenkomen: Raadzaal deelgemeentehuis, Waversebaan 66 in Heverlee (organisatie: RLD, CVN, VHM, Stad Leuven en Provincie Vlaams-Brabant)

Waar elders in Vlaanderen vind je zo'n mooie oeroude bossen als in het Heverleebos en het Meerdaalwoud? Dit grote boscomplex is door de eeuwen heen altijd zeer zorgvuldig beheerd. Waar het vroeger echter vooral om de bomen en hun houtopbrengst ging, staat nu de natuurontwikkeling op de eerste plaats. En dat lukt aardig. De terugkeer van de zwarte specht en het everzwijn bewijzen dat. Binnenkort ook weer de boomarter en de das? Kom alles te weten over de plannen van het Agentschap voor Natuur en Bos (Vlaamse overheid) voor de toekomst van ons prachtige Meerdaalwoud.

Zondag 24 januari om 14 uur

Erfgoedwandeling o.l.v. Germaine Heeren

Samenkomen: oud gemeentehuis, Gemeentehuisstraat 11, Everberg

Openbaar vervoer: bus 651 en 351 - vertrek station Leuven 13.02 en 13.25 – halte kerk Everberg: 13.23 en 13.51. Vandaar 3 minuten te voet.

Parking: rechtover gemeentehuis

Everberg en Kortenberg hebben 2 zeldzame troeven: weelderig groen, statige oude bomen, parken en bossen en een schat aan bouwkundig erfgoed. Wij gaan samen op verkenning: minimum 3 uur -7-8 km.

Maandag 25 januari om 14 uur

Seniorenwandeling: Zeventuinenwandeling o.l.v.

Yvette Toison

Samenkomen: Stadhuis op de Grote Markt in Leuven

Info: zie wandeling op 8 november

Zondag 31 januari om 14 uur

De Dijle van Waver tot Werchter o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen: parking Loonbeek (tegenover Kasteel), Sint-Jansbergsteenweg

We vertrekken STIPT om 14.00 uur vanaf de kleine parking aan het Kasteel van Loonbeek en de watermolen die daar staat aan het riviertje de IJse (de weg van Neerijse naar Huldenberg). De watermolen wordt grondig gerestaureerd en zou binnenkort weer helemaal moeten werken. Vandaar gaan we omhoog het Margijsbos in. Dat bos is van hetzelfde type als het Rodebos maar het is privé en wat minder in natuurbeheer. Het zit vol met mooie dreven, holle wegen en merkwaardige bomen en daar gaan we flink van genieten totdat we boven op het plateau komen met prachtige vergezichten op de Dijlevallei. Via de rand van het bos dalen we langs een heel mooie steile holle weg terug af naar de rivier en volgen de meanders tot aan het vertrekpunt. Voordat we daar aankomen passeren we nog het heel mooi nieuw aangelegde Bertelsheidebos waar je fruit mag plukken als je hier in het najaar zou passeren. Honden aan de lijn mogen mee. Kinderen uiteraard ook als ze flink willen en kunnen wandelen en graag voorop lopen om de sporen van dieren te ontdekken.

2. Bomen met katjes in de winter

Bomen die we in de winter herkennen aan hun katjes zijn *berk* en *hazelaar*. De *els*, ook een katjesdrager, beschreven we reeds in de groep van vruchtdragers.

4. Berk

In volle winter zijn er alleen mannelijke berkenkatjes. Ze zijn bruin van kleur. Komt het einde van de winter in zicht, dan verlengen ze en verkleuren tot geel-groen.

De vrouwelijke katjes verschijnen pas tegen de lente. Ze zijn meer gedrongen van vorm.

Een *berk* herken je snel aan de witte schors en de afhangende takken.

De schors wordt pas wit bij oudere bomen. De onderkant van de stam wordt dan zwart en diep gegroefd. De witte buitenschors pelt in repen af.

Gebruik:

Berkenhout is bleek van kleur. Omdat het zo licht is, is het zeer geschikt om modelvliegers te bouwen.

NOG IETS...

Voor het planten van een meiboom kiest men altijd een mooie *berk*.

5. Hazelaar

Begin winter zijn de katjes groen maar tegen februari worden ze langer en krijgen een groen-gele kleur.

De groene knoppen zijn ei-vormig, zijdelings afgeplat. Ze staan verspreid. De vele schubben bedekken elkaar dakpansgewijs.

De *hazelaar* is meestal een meerstammige struik.

De vrouwelijke bloempjes verschijnen pas einde winter. Elk bloempje is een knop waar rode meeldraadjes uitsteken.

Gebruik:

Wat lusten zowel mensen als muizen, eekhoortjes, gaaien, vinken en spechten? Hazelnootjes natuurlijk.

NOG IETS...

Hasselt: die naam komt van...*hazelaar*. Dus staat die in hun stadsschild.

In de oudheid groeiden *hazelaars* overal in Europa. Hazelnooten waren toen gewoon voedsel.

Over knoppen

De knoppen zijn een goed kenmerk voor het herkennen van bomen. Een spreekwoord zegt: “de boom herkent men aan zijn vruchten”, maar “een boom herkent men aan zijn knoppen” geldt evenzeer. Want elke boomsoort heeft zowel zijn eigen vruchten als zijn eigen knoppen. De winterknoppen bevatten alle stoffen die de boom nodig heeft om in het voorjaar snel te kunnen groeien. Aan het uiteinde van de takken staat de eindknop. Die zorgt in het voorjaar voor de toename in lengte van de takken. De andere knoppen of zijknoppen staan langsheen de tak en zijn minder zwaar en dik dan de eindknop. Zowel de eindknop als de zijknoppen staan meestal apart. (Fig. 1) Behalve bij sommige boomsoorten waar de eindknop met 3 of meer zijknoppen een trosje vormt. (Fig. 2)

FIG 1:
EINDKNOP STAAT
APART (HAAGBEUK).

FIG 2" EINDKNOPPEN
"TROSJE (EIK)

Waarop letten we als we naar de knoppen kijken? Naast kleur en vorm is vooral belangrijk:

1. Waar staan de knoppen op de twijg?
2. Hoe staat een knop op de twijg?
3. Heeft de knop veel of weinig schubben?

1. Hoe meerdere knoppen op de twijg verdeeld staan, wordt aangeduid met tegenoverstaand of verspreid. Tegenoverstaande knoppen staan 2 aan 2 naast elkaar op dezelfde hoogte. (Fig 3) Knoppen die niet op dezelfde hoogte staan, noemt men verspreidstandig (fig 4)

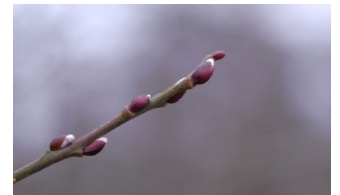

FIG 4:
AANLIGGEND EN
VERSPREIDSTANDIG

2. Hoe elke knop apart aan de twijg staat wordt aangeduid met aanliggend of afstaand. Een knop die aanleunt tegen de twijg is een aanliggende knop. (bv nr 4 Wilg). Een knop die weg wijst van de twijg is een afstaande knop. (Fig 5).

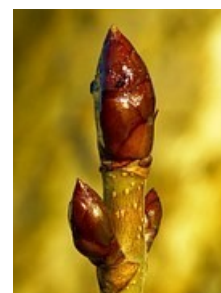
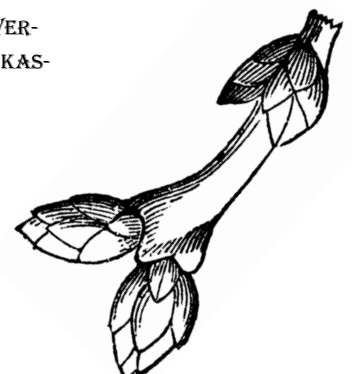

FIG 3: TEGENOVER-
STAAND (WILDE KAS-
TANJE)

FIG 5 AFSTAANDE KNOP
(BEUK)

Nu we weten hoe we naar knoppen moeten kijken, kunnen we aan de slag. Volgende Speurneus passen we dit toe op onze voornaamste loofbomen.

Jan De Smet

Vliegenzwam

Leuke lezingen WARME WINTERAVONDEN Van oktober tot in maart

Ook deze herfst en winter warmen we je graag op met zes boeiende lezingen over natuur en landschap. Iedereen is welkom om te komen luisteren, elke derde woensdagavond van de maanden oktober tot en met maart in het Deelgemeentehuis in Heverlee. Inkom gratis.

Meerdaalwoud

Wanneer: telkens om 20.00 uur

Waar: Deelgemeentehuis, Waversebaan 66, Heverlee

Gratis deelname
Inschrijven is niet nodig

Meer info: iris.buedts@c-v-n.be
of 03/226 02 91

21 oktober

Paddenstoelen anders bekeken

Georges Buelens, ZWAM

Deze avond krijg je een verfrissende kijk op het leven van paddenstoelen en al hun verbazingwekkende verschijningsvormen. Je komt meer te weten over de systematiek, ecologie, biologie en het nut van paddenstoelen. Een aanzet om meer te doen met paddenstoelen dan er alleen maar een naam op kleven. We stellen ook de ZWAM, als afdeling van de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging, even voor en de samenwerking met het Antigifcentrum.

18 november

Vogels. Hoe leven ze?

Fernand Rochette

Hoe communiceren vogels? Wat is de betekenis van hun zang of roep? Hoe nestelen ze en brengen ze hun jongen groot? Hoe menselijk zijn vogels eigenlijk? Zijn ze slim? En hebben ze ook gevoelens? We nemen het fascinerende leven van vogels onder de loep, om er nadien nog meer te kunnen van genieten. Want vogels observeren is boeiend, (ont)spannend, plezant en leerrijk.

16 december

Wat betekent natuur? Wat is de inzet van natuurbehoud?

Glenn Delière, Milieufilosoof KULeuven

Wanneer zijn er allemaal van overtuigd dat we de natuur moeten behouden. Maar wat voor natuur willen we dan eigenlijk? Gaat het om soorten, oude landschappen of nieuwe wildernissen? Mag de mens een handje helpen of houdt hij best zijn handen thuis? Gewapend met een filosofische blik gaan we op zoek naar waar het bij het natuurbehoud om draait: hoe is de natuur voor ons nu precies van betekenis?

20 januari

Het Meerdaalwoud, Europese topnatuur

Bart Meuleman en Jo Hendriks, Agentschap voor Natuur en Bos

Waar elders in Vlaanderen vind je zo'n mooie oeroude bossen als in het Heverleebos en Meerdaalwoud? Dit grote boscomplex is door de eeuwen heen altijd zeer zorgvuldig beheerd. Waar het vroeger echter vooral om de bomen en hun houtopbrengst ging, staat nu de natuurontwikkeling

op de eerste plaats. En dat lukt aardig. De terugkeer van de Zwarte specht en het everzwijn bewijzen dat. Binnenkort ook weer de Boommarter en de Das? Kom alles te weten over de plannen van het Agentschap voor Natuur en Bos (Vlaamse overheid) voor de toekomst van ons prachtige Meerdaalwoud.

17 februari

Het klimaat verandert: hoe reageren dieren?

Hans Van Dyck, gedragsbioloog UCL

Het klimaat verandert. De reacties van dieren en planten blijven niet uit. Temperatuur en neerslag zijn immers bepalende factoren voor de verspreiding en talrijkheid van soorten. Wat maakt dat sommige soorten vlotte klimaatvolgers zijn, terwijl andere soorten serieus in nesten zitten? Wat verandert er voor wilde dieren, en is dat erg? Gedragsbioloog Hans Van Dyck gaat in op deze en andere vragen en kijkt naar de klimaatproblemen doorheen een beestige bril.

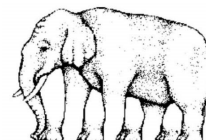
16 maart

De vergroening van Leuven

Helen Defever, Stad Leuven en
Herman Devriese, UZ Leuven

Welke dromen koestert de 'werf 1001 bomen' in het kader van Leuven Klimaat Neutraal? En hoe kan de stad die dromen omzetten in realisaties? Helen Defever licht toe hoe de afdeling Groenbeheer van de stad wil bijdragen aan een groener Leuven.

Herman Devriese werpt een blik op de campus Gasthuisberg. We volgen de evolutie van de site en zien hoe men de expansie in ecologische banen leidt. Hierbij kijkt hij niet alleen naar verwezenlijkingen zoals groendaken en regenwaterbuffers. Hij gaat ook dieper in op de ontwikkeling van een verborgen groene parel op de campus: het Lemmenspark (zie ook pagina 2 in deze krant).

BOODSCHAP VAN ALGEMEEN NUT:

De jaarlijkse **Kaas en Spaghetti-avond** ten voordele van natuurreservaat Doode Bemde zal in 2016 doorgaan op **zaterdag 27 februari** in zaal **De Roosenberg** in **Oud-Heverlee**. Noteer deze datum alvast in de agenda!

Voor deze avond zoeken wij nog leuke **tombolaprijzen** en heel wat **veelpotige vrijwilligers** die willen meehelpen met de opbouw, de afwas, het opdienen en afruimen, de afbraak etc. Laat het ons weten: 016/23 05 58 of infocentrum@vhm.be

Verslag wandeling 'Savenel' – zondag 2 augustus

Door onvoorziene omstandigheden werd ik in Nethen gebombardeerd tot gids-ad-interim voor de Savenel wandeling.

Wij zijn door camping La Hêtraie naar de Hertenbron gegaan. Na een kort verhaal over de toekomst van de bron met drinkwater, in het bijzonder over de dure kosten van de wateranalyse, zijn we door een mooie holle weg naar de muur van Savenel gewandeld.

Enige wetenswaardigheden over Savenel werden door mij gegeven. Het was Mark van Sint-Camillus die mij onmiddellijk steunde en het hele geschiedkundige verhaal van Savenel afmaakte: de oorspronkelijke bouw van de 300 jaar oude muur door het vroegere Karmelietenklooster, de klachten in verband met schade berokkend door de wilde everzwijnen aan de gewassen van de omliggende boerderijen, de 18de eeuwse Oostenrijkse ordonnantie op het verbod van wilde everzwijnen en de reactie van de blinde Hertog van Arenberg door de dieren binnen de muromheining van Savenel te brengen, waar ze later in 1790 door vrijwilligers van de Confederatie van Belgische Staten alle afgeslacht werden.

Wij zijn dan verder rond de ongeveer 4 kilometer lange muur, langs de hellingen en door de bossen gegaan en we hebben de oude zandgroeve (nu natuurreservaat) bezocht. Daar hebben we een zandblauwtje kunnen zien, alsook het prachtige panorama over Nethen, Pécrot en Waals-Brabant vanaf de zuidelijke rand van Meerdaalwoud. Eventjes hebben wij geflirt met de grens van boerderij "Les Douze Bonniers" (= de twaalf bunders), maar zijn dan toch snel in de unieke diepe holle weg gekomen, die ons terug naar ons vertrekpunt aan de muur bracht.

Danny en Yves, twee toffe natuurgidsen van Tremelo, hebben mij uitvoerig geassisteerd met hun kennis en ervaring. Ook Mia (met haar vriendelijke zus Gerda) heeft als lokale bewoonster haar kennis van het gebied ter beschikking

gesteld. De morele support van trouwe wandelaarster Tania stak voor mij een hart onder de riem. Kortom wij hebben daar als team gefunctioneerd.

Aan de muur hebben wij nog enkele foto's genomen met allemaal lachende gezichten als herinnering aan een mooie wandeling. Om 17 uur stipt waren wij terug aan ons vertrekpunt bij de camping. Met de fiets zijn we met enkelen langs de Kluis, de Paddenpoel, de wilde Konikpaarden (in het opengestelde deel van het munitiedepot) door het koele Meerdaalwoud, Vaalbeek en Heverleebos terug naar het Arboretum gereden.

Daar hebben wij vastgesteld dat wij zoals in een triatlon, gewandeld en gefietst hadden, maar dat er nog iets met water moest gebeuren. Wij hebben dan besloten om de zalige dag af te sluiten in Brasserie 500 en er een lekker pintje bier (= 5 % alcohol, 5 % andere stoffen + 90 % water) te drinken.

Gilbert Deroije

Noteer in de agenda:

HOGE VENENTOCHT – ZONDAG 28 FEBRUARI 2016

Op de laatste zondag van februari trekken we traditiegetrouw op uitstap naar de Hoge Venen. Meer info over de tocht, de gidsen en hoe je kan inschrijven vind je in volgende Tijdingen. Noteer alvast de datum in jouw agenda!

Bezoek witloofbedrijf Hof De Soete in Herent donderdag 25 juni 2015

Hof De Soete is een kleinschalig traditioneel witloofbedrijf, gelegen in het hart van de oude witloofstreek. Er wordt Brussels grondwitloof geteeld volgens de klassieke teeltmethode: onder golfplaten. Hof De Soete wint eigen witloofzaad en besteedt aandacht aan een zo klein mogelijke ecologische voetafdruk.

Tijdens dit bezoek werden de verschillende elementen uit de agrobiodiversiteit toegelicht en werd er gekeken naar welke maatregelen je als teler kan nemen om agrobiodiversiteit te integreren en stimuleren in jouw bedrijf. Wat zijn bijvoorbeeld de voordelen bij het plaatsen van een bijenhotel? Hoe kan een bloemenrijke akkerrand functioneel zijn voor jouw teelt? Functionele agrobiodiversiteit zorgt ervoor dat het natuurlijk evenwicht wordt hersteld. Dit is een belangrijk aspect in de geïntegreerde teeltmethode (IPM). Het Hof laat ook een perceel monitoren op ritnaalden, dit in teken van een onderzoek dat in Vlaanderen loopt naar beheersstrategieën voor ritnaalden.

Deze activiteit kaderde in het draagvlakverbredingsproject 'Agrobiodiversiteit in het Dijleland' van Regionaal Landschap Dijleland, Nationale Proeftuin voor Witloof en Proefcentrum Herent. VHM nam deel aan deze leerrijke avond.

Start rondleiding bij witloofkwekerij Hof De Soete.

Uitleg akkerranden Jonas De Win (Proefcentrum Herent).

Uitleg Jan Verroken (Regionaal Landschap Dijleland) over nestkasten en bijenhotel.

Uitleg ritnaalden Christel Van Ceulebroeck (Nationale Proeftuin voor Witloof vzw)

VLAAMS-
BRABANT

TERUGBLIK OP LEUVEN AUTOVRIJ !

Op 30 augustus hebben een zeventigtal inwoners van Leuven een plaatsje gekozen waar zij een nieuwe, inheemse boom willen laten planten door de Groendienst.

Bomen zijn immers van groot belang voor de captatie van fijn stof en het produceren van zuurstof. De aanwezigheid van groen heeft ook een afkoelend effect dat 1,5 tot 3 graden verschil kan geven. In groene zones met bomen kan het regenwater beter indringen in de bodem en vloeit er minder water naar de riolen, waardoor er minder overstromingsgevaar is. En wist je dat inheemse bomen zorgen voor een grote diversiteit aan diertjes?

Kijken naar bomen verlaagt je stressniveau en je bloeddruk. Het is ontspannend en ook gewoon mooi.

Samen met Leuven Klimaatneutraal bedanken wij onze sympathisanten voor hun talrijke opkomst.

Yvette Toison

Met 10.000 Belgen naar de klimaatop in Parijs

Zondag 29 november 2015

De transitie naar een duurzaam energiemodel en klimaatvriendelijke samenleving is ingezet, maar moet dringend meer vaart krijgen. Eind dit jaar vindt in Parijs een cruciale internationale klimaatop plaats. We verwachten dat de onderhandelaars daar voor de cruciale versnelling zorgen.

In Parijs mogen we als milieubeweging niet ontbreken! Samen met tal van andere middenveldorganisaties en honderdduizenden mensen, trekken we op 29 november naar Parijs om er deel te nemen aan de gigantische klimaatmanifestatie. Met de trein, de bus en de fiets.

De 3 klimaattreinen zijn al volzet maar wij kunnen nog mee met de bus vanuit alle Vlaamse steden.

Vanuit Leuven vertrekt een bus op 29/11 om 6.30 uur. Wij zijn terug om 23.30 uur.

GA JE MEE?

Webstek: nl.climate-express.be/gamee/

DE STAD LEUVEN STEUNT VHM PROJECT

Publicatie :

ONTDEK LEUVENS GROEN ERFGOED

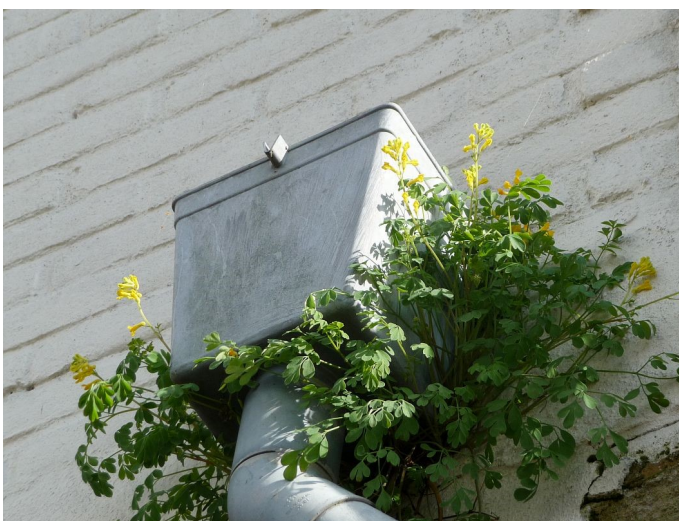

In 6 boeiende stadswandelingen

Het zal u niet ontgaan zijn dat sinds enkele jaren het onderwerp "Natuur in de stedelijke omgeving" hoog op de VHM agenda staat. Steeds meer mensen wonen immers in steden. Ook zij hebben recht op de weldaad van groen in hun omgeving. Dit staat vaak haaks op de interpretatie op lokaal niveau van het Structuurplan Vlaanderen dat, om de open ruimte te sparen, verdichting van woonkernen voorstaat door herontwikkeling van verloederde sites, bedrijfsgebouwen en leegstaande panden. Dat plan benadrukt ook dat groene ruimten in de binnenstad moeten gespaard worden en waar mogelijk uitgebreid. In de praktijk echter gaan stadsverdichting en grootschalige renovatieprojecten vaak gepaard met een drastische inkrimping van het groenareaal. Kloostertuinen, groene binnenruimten en -tuinen sneuvelen voor zover ze al niet aan parkeerplaatsen werden opgeofferd. Dat is in Leuven niet anders.

Groen Leuven

Toch blijft Leuven een vrij groene stad met een rijke geschiedenis en een schat aan bebouwd en groen erfgoed. De stad kon bovendien her en der kleine plekje voor speelpleintjes en parkjes aankopen om aan een groot gebrek aan buurtgroen tegemoet te komen. Elders werden door beheersovereenkomsten met diverse actoren grotere groene ruimten -voorlopig althans- veilig gesteld. Wij denken aan het Mariapark, de tuin van het Van Daelecollege, het Dijlepark, om zeker het park van de abdij van Keizersberg niet te vergeten. Ook wordt men aangenaam verrast door de talrijke voetgangersdoorsteekjes die de stad creëerde om de verschillende groene plekjes te verbinden.

Gele helmblom.

Ons plan

Samen met een groepje enthousiaste en pas afgestudeerde natuurgidsen gingen wij op verkenning naar het vaak achter hoge muren of gebouwen verstopte groene erfgoed van de stad. Op die manier werden zes complementaire groene lussen vastgelegd met de bedoeling deze wandelingen aan te bieden aan het publiek. Tot onze verrassing stelden wij vast dat veel geboren en getogen Leuvenaars met verbazing en verwondering geslagen waren over wat ze ontdekten. Vandaar de idee om meer mensen de kans te geven hun stad op een andere manier te laten ontdekken aan de hand van een brochure met onze zes wandelingen waarin ook aandacht besteed wordt aan de stad als een plek waar mens, dier en plant harmonisch zouden kunnen samenleven.

En de uitvoering

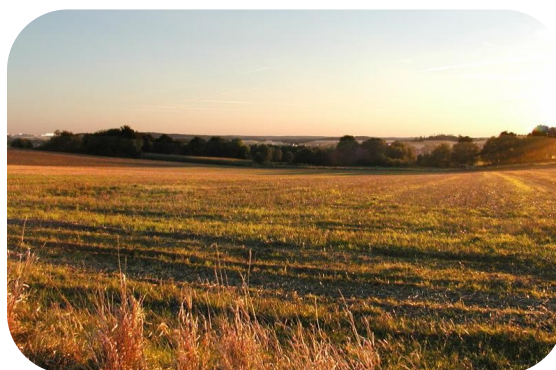
Tussen droom en werkelijkheid staan praktische bezwaren, zoals bijvoorbeeld een budget. Wij dachten dat de stad Leuven misschien wel ingenomen zou zijn met ons project en ja, schepen Ridouani zegde ons zijn steun toe met een toelage. De publicatie van de brochure is voorzien voor 2016 en zal aan VHM leden gratis als jaarboek worden aangeboden. En nu... samen aan de slag!

Germaine Heeren

RONDE VAN BERTEM

Woensdag 11 november 2015

We wandelen op 11 november ongeveer 22 km in een grote kring door en rond Bertem. We maken onderweg kennis met een enorm gevarieerd landschap. In de voormiddag genieten we ten zuiden van de Tervuursesteenweg op het plateau tussen Dijle en Voer van fenomenale vergezichten; het is daar vaak bijzonder sprookjesachtig wanneer de zon bij het begin van de wandeling de laatste ochtendnevel laat verdwijnen. Diepe holle wegen brengen ons van de ene vallei naar de andere. Na de middag stappen we ten noorden van de Tervuursesteenweg tussen akkers en door bossen in herfsttooi. Wanneer we op het einde van dag door de Koeheide wandelen, zijn we bijna terug op ons vertrekpunt. Voor wie zo'n sprookje van een wandeling met harde cijfers wenst te combineren: in 2014 registreerde de GPS van één van de deelnemers die dag 21,4 km tussen 25m en 95m hoogte.

Praktisch:

We vertrekken **om 10 uur op het Gemeenteplein van Bertem**, dat is voor wie van Leuven komt links van de Tervuursesteenweg (je kan daar met bus 316 of 616 geraken). **Rond de middag** genieten we van onze picnic (zelf mee te brengen) in café Trullekeshoeve, Dorpstraat 470 in Leefdaal. Aan dat café vertrekken we **om 13.30 uur** voor de tweede helft van de tocht (en ook daar geraak je met bus 316 of 616, halte "Veiling"). Je kan dus zowel een halve als een hele dag meewandelen (en je kan met de bus pendelen tussen de verschillende plekken van afspraak).

Annelies Wouters

Sfeerfoto's van de VHM-stand met natuurquiz tijdens de Open Monumentendag in Abdij van Park op zondag 13 september 2015.

(Foto's: Kristien Vermaelen en Ernst Gülicher)

Opruimen van een exuvium
(huid van een libellenlarve).

(Foto: Fanne VDA)

Werkdagen natuureservaat de Doode Bemde najaar 2015

Na een perrrrfecte (!) zomer en een geslaagde barbecue gaan we terug aan de slag met de najaar- en winterwerkdagen. Er zijn een pak 'grote werken' uitgevoerd die het landschap in de Doode Bemde op een aantal plaatsen grondig gewijzigd hebben. Zo is een groot deel van het Rietveld grondig en machinaal aangepakt. Daar moeten we alvast niet meer in de modder ploeteren om bomen en wortels van wilgen te verslepen met soms water tot aan de knieën. We zullen dus *noodgedwongen* naar andere uitdagingen op zoek moeten gaan... Maar eerst de traditionele tweede maaibeurt en een Hoge Venen-werkdag.

Zoals intussen genoegzaam bekend starten de werkdagen steeds om 10 uur en duren tot 17 uur. Je kan de ganse dag aansluiten of eerder weggaan, zoals het je zelf het best uitkomt. Er hangen pijlen vanaf de afspraakplaats tot aan de werkplek (uitzondering uiteraard voor de Hoge Venen werkdag!!). Rubberlaarzen zijn zo goed als altijd een absolute noodzaak. Voor werkhandschoenen wordt gezorgd. Er wordt dikwijls vuur gestookt!

- **Zondag 18 oktober: Hoge Venenwerkdag** samen met onze Waalse collega's van Les Amis de la Fagne. Afspraak om 7.45 uur aan de 'kiss and ride' aan de voorkant van het station van Leuven, net voor de KBC. Stuur op voorhand een mailtje naar piet.de.becker@pandora.be, gewoon om zeker te zijn dat er voldoende wagens zijn om al 'car-poolend' naar de Hoge Venen te rijden.
- **Zondag 8 november: tweede maaibeurt op Vonckx.** Afspraak aan de parking van de Reigersstraat te Sint-Joris-Weert.
- **Zondag 22 november: knotwilgen en ander hout kappen op de 'Lorkskes'.** Afspraak aan het kruispunt van de Dreef van Neerijse (Lindenhoflaan) met de Elsenstraat.
- **Zondag 6 december: knotwilgen en ander hout kappen op de 'Lorkskes'.** Afspraak aan het kruispunt van de Dreef van Neerijse (Lindenhoflaan) met de Elsenstraat.
- **Zondag 20 december: het laatste stuk van de vijverdijken van de Kliniekvijvers in Neerijse** wordt aangepakt. We werken vlakbij de vogelkijkhut de Roerdomp. Afspraak aan het kruispunt van de Dreef van Neerijse (Lindenhoflaan) met de Elsenstraat.

Tot dan!

Alweer een geslaagde editie van het zomerkamp in de Doode Bemde: van 19 tot 26 juli 2015 hielpen een 20-tal vrijwilligers (in het begin van de week zelfs 29) bij het hooilandbeheer in de Doode Bemde door maaisel af te voeren. Alle verplaatsingen gebeurden met de fiets. Om al dat werkvolk terug op krachten te brengen, werden er door verschillende koks en kokkinnen weer heerlijke maaltijden bereid, waarvoor dank. Naast het werk op het veld was er tijd voor andere activiteiten: naar de vroedmeesterpadden gaan luisteren, vroeg uit de veren voor een bezoekje bij de vogelringer in Korbeek-Lo, een fietstocht naar Leuven, nachtvinders ontdekken, en bij al die zomerse temperaturen was er na het werk ook tijd voor een plons in de zwemvijver. Volgend jaar opnieuw!

Rafaël Delaedt

DOODE BEMDE ZOMERKAMP 2015

(Foto's van Kristien Vermaelen, Rafaël Delaedt, Bruno Peeters, Florian Peeters en Frank Vandersteen)

van maandag 9 november 2015 t/m vrijdag 25 maart 2016

Beestig Bos

**Bosmuis/Eikelmuis - Mestkever
Vuursalamander - Hazelworm**

VRIENDEN VAN
HEVERLEEBOS EN
MEERDAALWOUD vzw

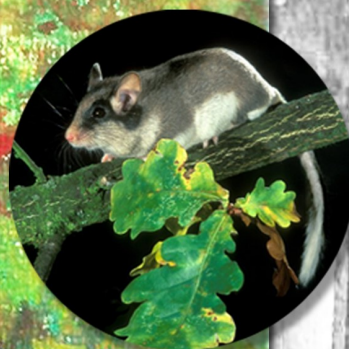

Foto: s. Vilda - Tekening: Julie Putemans

**34ste educatief project
2015 - 2016**

info: 016/23 05 58

www.vhm.be

Met steun van:

VLAAMS-
BRABANT

